

PANORAMA # XXXVII

የት-ዘብት አድማን

አዲስ ዓ.ም 9 ቀን 2000 ዓ.ም

ይፈኬታል እንደ ለምን አይፈኬታም!

በዚህ በበረቀ ጭምበር በጠላቁ ቁጥር መለሰኔ የደንብና የሚያስበረግኝቸው፣
 የሚያጠናቸውና የሚያጠተዋቸው ነገር ቤቶւ የእሳካታ ስም መሆኑ
 በእሁኑ ወቅት ዓለም ያውቀው በዚህ የሞቀው ሁኔታ ሆኖ ይህንን ሁኔታ ደግሞ¹
 እንዳንስ መሳወ የእታናና ስነዎች እንዳን ቤቱን
 በሚገባ ተገኘበውታል፡፡ የውጭ መንግሥታት፡፡ በእታናና የተመደበ
 የውጭ ሁኔታ አምባኩድርቻ፡፡ ደጥሎማቻቻ፡፡ የሰብዓዊ መባት ተከራክረውቻ፡፡
 መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅቶችና የእታናናን ጉዳይ በቅርቡ የሚከታተሉ
 ዓለም አቀፍ ተቋማት ሁሉ ማረቀሩ፡፡ መለሰኔ እናዊ፡፡ ከማኑናውም የፖ’ለቲካ
 ተቋዋሚ በበለጠ እሳካታን እንደሚጠና፡፡ እንደሚፈጸሙ ስመ ለጠራበትም
 እኩ እንደሚደረግ በመገለም ይኖገራለ፡፡ የእሳካታ መልዕክታቸው፡፡
 ለደጥሎማቻ ተግባር በየበታው በሚንቀሳቀስበት ገዢ በታ ሁሉ
 ከሚጠየቀት ተደርጋሚ ጥያቄዎች የመጀመሪያዎች፡ “ ክር ለመሆኑ፡ መለሰኔ²
 እናዊ የእሳካታ ጉዳይ ለነሳበት፡፡ ፍቃ ሁሉ የሚለዋወጥበት ምክንያቱ ቅንድን
 ነው?” የሚል ነው፡፡ መለሰኔ እናዊ፡፡ ለቅርቡ አማካይውቹና ወቅ ድግጋዊዎች
 “ እኩ እሳካታ በእተኩና መፈ ያረጋ ሲለሆን፡፡ በምንም ሁኔታ ከዚህ ድርጅት
 ዓይ የምንውያይበት የምንቀራረበበትም ሆነ ዓይን ለዓይን የምንተያይበት
 ተቀምር ለመጣ አይችልም” በለ እንደተኞገረ፡፡ በየኢትዮ ከወያኑ ድርጅት
 ከድተው የሚውጠ ጉለበበች ማረቀሩ የሚኖገሩት ዕውነታ ነው፡፡ ፍረቻና ጥላች

ተጥምረው ሰጥቶ መለስ በአዲክታ እና የወሰድውን ውሳኔ እንደማውላቸው ይህ
ተጨባቸው ማስረጃ ነው::

በሌላ በከል ድግሞ፣ መለስ ንፍቅር ድጋፍቱ፣ አዲክታን አስመልካቶ፣
ይህንን አቀም በመስክ ለያስደንቃቁ እየቻልም፡፡ ምክንያቱም፣ ወያና አዲክታ
ከመጀመሪያው ቤት፣ የሚይሰማሙበት መሠረታዊ ሌቦት ለለአገኘው በቋ
ነበር፡፡ ይህ መሠረታዊ ሌቦት ድግሞ እንዳንድች እንደማውሻከቱት፡
የሥልጣን ሪከታ፡ የወንበር ታስምታ፡ የመረዋች ካርፈያ፡ የድጋፍቶች፡
ጥልፈያ፡ የዘር ጥገና፡ ወይም የታረከ ሰሚያ ወይም ድግሞ፣ የሁበት
ዘርፈያ አልነበራም፡፡ አሁንም እየደለም፡፡ ሌቦት ከዚህ ተርከ የመከራከል
የሁነ የጠኑከራና የተለየ ነው::

በወያና በአዲክታ መከከል ያለው ሌቦት ውሳኔ መንሰዶ፣ የአትዮጵያ
መኖር አለመኖር ጉዳይ ነው፡፡ ይህ ሌቦት፣ በእኔና በከል፣ ጥንቃቄቁ
አትዮጵያና ነትቃ፡ በዘር በቋንቋና በማይጣጥ ለይከናፈል፡ የንግድ
አብረው መኖር ይቻላለ፡ የሀገራቻና የአዝቦች አብር መኖርና አለመኖር፡
ከሁሉ በፊት መሠረታዊ ጉዳይ ነው የሚለውና፣ በሌላ በከል ድግሞ፡
ለአትዮጵያ ገልወናም ሆነ ለዘትቃ አብር መኖር ቁጥሮችና መሠረታዊ
መሆኑን ያሳጋኙ፡ በሌሎም ለዘትቃ በብረሰብ መከናፈል አለባቸው የሚል ውሳኔ
ናቸው፡፡ ይህ እንደ በርሃንና መለማ የተሞረሩ ሌቦት፣ የአዲክታና የወያና
ለጊዜ ነው፡፡ በምንም ዓይነት መንገድ ለማማም ቁርቶ ለቀረቡ የሚችል
አልሆነም፡፡ እየሆነም፡፡ “ለእና ለወያናውች ያልሆነች አትዮጵያ፡
ትጥበጣል” በሚለት በን መለስ ንፍቅር፣ የንግድ-ኩን ቤት፣ አትዮጵያና
አዝቦች መፈጸመ የለባቸውም በሚለው በአዲክታ አቀም መከከል ያለ ሌቦት
ነው፡፡ በመሆኑም፣ መቻቻም መቻቻ ቤት፣ አዲክታና ወያና ለሰማሙ-
አለመጀገኘው ለያስደንቃቁ
ከቶ እየገባውም፡፡ ለያስገኘው እንደ ተቀምርም ለቀጠር የሚችልው ጥን፡

ከሁ-ለት ጉዳዮች ወሰኑ አንዳ ወይም ለሳው ክስተት ባመጣ ነበር፡፡ ይ’ኩዎች፡
ወደ እናመለስ ካናዊ ከያዘዎች የተፈጻሚ አባይ ተለቁቀዎች ለአትቶች
ገልዎችና ለአብበች አብር መኖር ሲያስበኑ ስስሩ፡ ይህ ክልሆነ ይግሞ፡
አዲካታ የቆሙበትን ዓላማ ስጋ፡ በአትቶች መሠረታዊ ተቁዎና ገልዎና
በነትችም በከራራዊ አንድነትና የጊዜ ለልልና ተደራድር ሲገኘ በች ነው፡፡
ይህ መሠረታዊ ለየነት አግጥመ-አፍጥመ በእለበት ሁኔታ፡ በፊርማዎች፡ መለስ
ካናዊ ተናገረ አንድተባለዎች፡ ወያናና አዲካታ በአጥራና መፈረጃዎች
የተፈጥሮ ህግ ነው፡፡ ወከንደቂም፡ አጥራና መፈረጃዎች አብረው
ለመኖር ሲለማይችሉ ነው፡፡ እስከሁን አንድተገኘበነው ክሆነ ይግሞ፡ መለሰና
ተከታዎች ሲፈጻሚ ይመረው ከያዘዎች የዘር በሽታ ተፈጻሚዎች፡ ለመሳቅ
አትቶች በከራራዊ ተቁዎና ለነትች አንድነት ለማስበት ተለወጪዎላ በለው
ለማመመን የተዘጋጀ አትቶችያዊ ለኋር አይችልም፡፡

በለላ ገዢታ ይግሞ፡ አዲካታ፡ ከመጀመሪያው- ከጥንቱ-ከወቱ
የተመሠረተበትን ዓላማና ለዚህም ሲል የከፈለውን መሰዋዕት ገዢ መምሪ፡
ነገር-ዓለሙን መብ-ርግኝ አድርጓ ተቶ፡ በትግለ ማስማሻ፡ ተስፋ ቅርጫና
ተሽመድሮና ለመፈጥና ፍርኑና ቅምጫ፡ በአትቶች ሲተረጋትኝያዊና
በከራራዊ ተቁዎና ተደራድር፡ ከዚያ ወር ተዋዳምና ይታረቃል ተብሎ
አይቀኬም፡፡ አይታስብምም፡፡ አዲካታ ከዚያ ወር ለዋዳምና የሚችለው፡
ቆሏት አባላቱ ከንዳቶዎን ሲጋተረሰብ በች ይህንል! ፍረንጀክ “በራሳው
ገዢ በች ነው” አንድማለት ዓይነት ማለት ነው!

ይህም ነው መለሰና ግብረ-አብርች፡ አዲካታን የሚጠለ-ትና የሚፈሩትና
መለስ ካናዊም ፖርታውን “ለማተፈጻሚ” የሚፈጸመው፡፡ በሁ-ለቱ ይርሱታች
መከከል ክንብረውና አሁንም ክለው በአትቶችና አብበች መኖር አለመኖር
መሠረታዊና መተከለዋ የአቁዎና ለየነት ባሻነር፡ ለለውችም የሚይታረቁ
ለየነቶች አለ፡፡ እናኝህም አንዳሁ ቅዱል ለየነቶች ለይሆኑ፡ መሠረታዊ፡

መተከለዋና ዓይነትችች ትቻው:: በዚህ ሌይ የተመሠረት ሥርዓት-መንግሥትን
ከማምጣት አንስቶ፣ ካልኝ ሥርዓትን መሠረት ያደረገ “እነ መንግሥት”
መቅረቡን አካላት፣ በዚህም በልኩ እነ መንግሥት ሌይ ተመርከኝ የተቋቋሙው
አስተዳደሩዋና የነበረ ፍጤት አውቆቀርጥ ሆኖ ጽልሰዋችና አፈጻጸምችው
ሁሉ ስጠቃለለ፣ የእትቶችና በፊራውና ስተራተኞችው ተቀምችን የሚገኘና
የነፃ ለመሆናቸው፣ የሀገራችን ተጨባዊ ሁኔታ የሚመስከረው ህቁ ነው::
በዚህ በልኩና አጥቃ አገዛ ሌይ ተመርከኝው የሚወጠት ማኑናቸውም
ጽልሰዋችና አተረጋግጧቸው፣ ሆነዎችንን በዘላቂታት መልከ ለማጥሩትና
አጠቃቃም ለመከሩፈል የተወጠኑ ሲሆን ወጪት ትቻው በለው ሲለማያያዝ::
በዚህም ነጥቦ ሌይ አሳክታ ከወያኑ ጋር የሚይታረቀ ዓይይ ቅሬኑ አለው::
ይህም ለመለስ ንናዋና ክብንያው አሳክታን ለመተሳት፣ ለመፈጸሙና
ለመርበትበት ተጨማሪ ምክንያት ሆኖችዋል::

በተጨማሪ የእትቶችና ሁሉንተናዎች በለማያያዝ፣ ማለትም፣ ከመራት በለማያያዝ
ይህን በከርስ-ምድር ያለው ዕምቅ ባብት፣ የእትቶችና አጠቃ በመለ
የሚያዘበት፣ የሚጠቀምበትና የሚቀጣጠረው በፊራው ባብቱ እንዲ፣ የጥቃት
ወገኖች የተለየ የገልጻ ባብት ለሆን ይገባል በለው አሳክታ አያምንም::
ይህ በፊራው ባብት ደግሞ፣ በጋራና በዕከልነት ለሆለም ንጉ ለማገለግልና
ለጠቃም ይገባል፣ ይቻላልም በለው ያምናል:: ደንብት የሚወገድው፣ ደንብት
የሚመጣውና አጠቃቃም በዕከልነት እንዲነቷን መብቃ በዋጥ ለኋር
የሚችለውም ይህ ዕውን ለሆን በቋ ነው:: ይህን አቅም የወያኑ መረምች
አይወቀትም:: ምክንያቱም ይህ የአሳክታ መተከለዋ አቅምን መለስ ንናዋ
እንደ ጉርጹ አጥንት ሲለማያያዝው ነው:: “ወይ እይበት ወይ እያስበት”
ዓይነት ነገር ሆኖበታል:: መለስና ባልደረበች፣ “በሽም ያለበት ሌሻር
ይቀመዋል” ባየች ጥቻው:: “ምኑ አሳለፈ ከመክን ይገኘል እንዳንበል፣ የፈ
በመለጥን እያለን ወገኖችችን ከልጠቀምን ምን ወጋ አለው” በለው የሚያያዝ
ከንቀና የከንቀ ክንቀ ሆኖችዋል:: ይህ ፍቃድ ከርስና አመለካከትና አገኔና ድጋጌት
የአሳክታ አይኋገና ባለመሆኑ::

ወያኑው ታርጓሜን እንዳጠለት ለሌላ ተጨማሪ ምክንያት ሆኖታዊል::

በአዲከታ ዕምነት፣ ማኅበር ነገኑትም ይህንን የአሁባት ለማዋላዊነት፣
የእኩል ዕድገትም ይህንን በፊርማ በልደግኝ የሚመጣው፣ የደመኩራብ
ሙርዓት ስፍኖ በተማበር ሲተረካም በቻ ነው፡፡ የደመኩራብ ሙርዓት መረጃዎች
ደግሞ፣ ለሰላም ቅዱትና ከመሆኑ በላይ፣ አሁባም ገዢዎን ስጋ የስማቅ
ወሰኑ መፈጸም ስለሚከተሉት ዕድል ያገኘል፡፡ የወያኑው መፈጸም ይህ
አይቀጥለቸውም፡፡ በሰላም ፍንታ በጥበት፣ በመረጃዎች ፍንታ ስብርን
ይመርጠል፡፡ ለዘመኩ የረሳኔው ምክንያት አላቸው፡፡ አሁባት መረጃዎችና
ስላምን ክጥና ተናና ስለማያዝና፣ ለመቁወጥ ቤይል ያገኘበናል በለው
ስለማረኞና ስለማጠናቸው በቻ ነው፡፡ በመሠረቱ የወያኑው መፈጸም የሚጠለት
የሚፈሩትና የሚያጠበቃቸውም እዲከታ በቻ ስራውን፣ የኩል የሚጠለትና
አሁባምና መቻልና ነው፡፡ እዲከታን የሚጠለትና የአሁባት ድጋፍ ስላለው ነው፡፡
በመሆኑም የአሁባት ወገን የሆነውን ቤይል ሁሉ ይፈፀጋቸል ይጠለቸል፡፡
በዚህ መንሰሪ እዲከታ በወያኑ በከል እንደ አጥፏና መፈጸም
የሚያስደንቃውም ለዘመኩ ነው፡፡ እዲከታ ከዚስት እስከ ዕድገቱ፣ በተማለ ሂደቱ
አይውቀም ሆነ ሲ-ስራ በፊርማ ነው፡፡ ይገኛም ለሆኑ የበቃው፣ ከስፈው
የኢትዮጵያ ማህበን ተወንድ፣ ከኢትዮጵያ አበራከ የተወለደ በመሆኑ ነው፡፡
ከዚህ ሲሆ የኢትዮጵያ ማግበን በመወለደም ዓለማውና ሲ-ስራ በፊርማ ነው፡፡
ከሁለም የውልደትና የመድብጥ ይጠበቅ የመጠ አበላቸው፣ ለመሳዋ እትዮጵያ
ማኅበር ተቀናው ከብር፡ ነገኑትና በልደግኝ ሲለ መስቀታቸውና መስቀያቸው
አያስደንቃውም፡፡ ይህም ሰውነታ ወያኑን እዲከታን የሰማይይና የምድር የሀል
የራጭቸዋል፡፡ ለአንድ በፊር ተቀና ሲለ የተመራረተና የተፈጻሚ መባቢ
በፊርተና በድንድና፣ ለመሳዋ እትዮጵያ ከብርና ተቀና ሲለ ተመሥርቶ
የሚታገል ማኅበር ዓለማና እንጂ የቆጠ ገብረ-ቤተሰ ይጠበቅ እዲከታና
የሚይታረቁ የዓለማና የራሳይ ለፍነት ስላለቸው፣ እና መለስ እናዋ የኢትዮጵያ
ስም በያስደንግጋጌው፣ በያጠበቃቸውና እኔና በያስደናቸዋው የሚ
ያስገኘል?

አኢትዮጵና ወያኑን ተግራራ ከሚያደርጋቸው መሠረታዊ ጥምና ተግባራዊ መከከል
ለላው ዓይነትና ለየነት አንዳ፡ አጥቶችያን ከመው ይይለዋቸ ተግኝነትና
ተቆዕኖ ነፃ የሚች ሁገር ማድረግ በሚለው ላይ ነው፡፡ የኢትዮጵያ የመው ጥያብ
መመሪያ ነፃና በገልጻተናት ላይ የተመረጋገጫ ታለስ ማካሬድ ስሆን፡
ወያኑዎች ባን ሁገራቸንን ለምልሽበውያን ቅጽ ተግኝ አድርጋዋቹ፡፡ እና
የሁገራቸንን ነፃነትና ለዕላፍ ገልወናም ይህን ስብሰና በምንም ዓይነት መግለፅ
፡ ለበዕድ ተግኝ የሚያደርጋቸን ታለስ የምንቻውምው ነው፡፡ የበዳዘንን ተቀም
በማስጠበቅና የነርሳ-ንም ሲሄታ በማግኘት ለልማት ላይ ለመመጣት ስላ
በሁገራቸንና በአዘጋጅት ነፃነት ተግኝ የሚፈጸም ተቀም፡፡ የግብት አንድነትና ለዕላፍ
ለይ መደረሰና አንቻልም፡፡ ለምን ሂሳብ፡ የኢትዮጵያ አበላት የተግብቶው
አልፏና አማር፡ የሁገራቸውን የኢትዮጵያና የኢትዮጵና በአፈጻጸም ተቀም
ማስጠበቅና ማስከበር በመሆኑ ነው፡፡

ታክና በፊርማ፡ ለኢትዮጵያ ከዝብ የምናሳውቁውና የምናመለከተው፡
በወያኑ መረጃዎችና በኋላ በኢትዮጵያ መከከል ያለውን የሚይታረቁና
የሚይስማማ መሠረታዊ ለየነት ሚኒ ሪይም በሆን አንዳረዳለን በቻ ነው፡፡
ለዘመና ወካና ማኅንያት መንሰሩ የወያኑን ታለስና አስራር እስከ መጠረሻው
የደማቸን ተብታ የምንዋውና ተግባራቸንንም የምናፍቻም መሆናቸን
አየዲጋግምን እናረጋግጣለን፡፡ ተብታ አንዳጠገን እናቸ አንዳወደን ፍሰት
በለለንም፡ በወያኑ ተረጋግጧት ከዝብዎንታቸንን እያንበባረቁን ተግባራቸን
እንቀጥለለን፡፡